

Haags Uitvoeringsprogramma

Kansen voor West 2014-2020

Vastgesteld door het college van B&W op 14 april 2015

Inleiding

Als kader voor het nieuwe op te stellen Kansen voor West programma voor de periode 2014-2020 dient het Operationeel Programma Kansen voor West, dat in samenwerking met de vier provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland) en de vier steden (Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Den Haag) is opgesteld. Op 14 januari 2014 heeft het College van B en W van de gemeente Den Haag het Operationeel programma Kansen voor West vastgesteld. Dit programma geeft globaal de richting aan op welke prioriteiten en doelstellingen de gemeente Den Haag wil inzetten om de regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid te stimuleren conform de Europese doelstellingen. De Europese Commissie heeft op 12 december 2014 het Operationeel Programma goedgekeurd. Drie ontwikkelingen zijn bepalend geweest voor de keuzes die binnen het Operationeel programma voor het nieuwe Kansen voor West II zijn gemaakt:

- Achterblijvende investeringen van bedrijven (MKB) in onderzoek en ontwikkeling
- Beperkte toepassing van hernieuwbare energiebronnen, en investeringen in energie-efficiency;
- Een dreigende economische en sociale tweedeling in de grote steden.

Voor elk van deze ontwikkelingen zijn in het nieuwe programma doelstellingen geformuleerd. Het gaat om de volgende prioriteiten:

1. *Innovatie*: stimuleren van de ontwikkeling van (inter)nationaal vermarktbaar producten en diensten (valorisatie), vergroten van het investeringsvermogen van het MKB
2. *Koolstofarme economie*: toepassen van hernieuwbare energiebronnen en energie-efficiënte
3. *Duurzame stedelijke ontwikkeling*: aanpak economische en sociale tweedeling in grote steden via inzet op werkgelegenheid en verbetering van het vestigingsklimaat.

Het Haags Uitvoeringsplan zal specifiek ingaan op de vertaling en toepassing van de uitgangspunten van het Operationeel programma naar de Haagse situatie. Het Operationeel Programma en het Haags Uitvoeringsplan dienen als kader voor subsidieaanvragen in de volgende programmaperiode Kansen voor West II van 2014-2020. Daarbij wordt aangesloten bij de Economische Visie van de gemeente Den Haag d.d. 6 oktober 2011 en de voornemens uit het Collegeakkoord 'Vertrouwen op Haagse Kracht 2014-2018'. Daarnaast zal zoveel mogelijk aansluiting worden gezocht bij de onlangs vastgestelde agenda's Kenniseconomie en Stedelijke Economie en de aanvalsplannen Werkgelegenheid en Jeugdwerkloosheid.

1. Regionale context

Het programma Kansen voor West is een regionaal samenwerkingsverband en is daarmee gestoeld op regionale economische ambities (zoals vastgelegd in de Economische Agenda Zuidvleugel) en samenwerking met de regiopartners en binnen de metropoolregio. Met de regionale partners vindt samenwerking plaats op de regionale topsectoren (o.a. Safety&Security, ICT en Greenports) waarbij wordt ingezet op ondersteunen van innovatietrajecten (valorisatie en R&D) en investeringsbevordering. Tevens zullen binnen het speerpunt koolstofarme economie mogelijkheden worden verkend voor regionale samenwerking (o.a. op het terrein van Warmte).

2. Transitie van de Haagse economie: een slimme strategie voor de stad

Steden zijn steeds meer de motor van economie en innovatie. Bedrijven profiteren van elkaars nabijheid en clusteren in steden. De kenniseconomie gedijt goed in deze omgeving. Succesvolle steden zijn de plek voor economische groei, hotspots van innovatie, broedplaatsen van ondernemerschap en trekken talenten en investeringen van over de hele wereld aan. De 'triomf' van de stad heeft echter twee gezichten. Terwijl de nationale economie afhankelijker wordt van de steden, worden in de steden de verschillen tussen arm en rijk groter. Een slimme strategie voor de stad gaat niet alleen om economische groei, maar om sociaaleconomische vitaliteit, om de verbinding tussen economie en sociaal.

Den Haag staat aan de vooravond van structurele veranderingen, de Haagse economie ondergaat een transitie. Het aantal banen in Den Haag is sinds 2008 afgenomen met ruim 5 %. De bevolking groeit. De werkloosheid is gestegen. De economie vraagt om getalenteerde bedrijven en mensen.

Dit betekent een structurele opgave voor de stad. Het verlies aan banen is niet alleen te wijten aan de crisis, maar wordt ook veroorzaakt door de structuur van de Haagse economie en werkgelegenheid. Die is vanouds sterk bepaald door de rijksoverheid en daarop gerichte zakelijke dienstverlening. Deze dominantie neemt af door bezuinigingen en een andere positie van de rijksoverheid. Ook in een aantal economische sectoren zijn veranderingen gaande mede gevoed door automatisering en internationalisering. Deze ontwikkelingen zijn structureel en deze banen komen ook bij economisch herstel niet terug. Er is sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt met relatief veel laag opgeleiden en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Startende en groeiende bedrijven in met name het MKB hebben behoefte aan gekwalificeerd personeel en tegelijkertijd wonen er veel mensen in Den Haag die niet van de economische kansen van de stad weten te profiteren. Het aantal openstaande vacatures op de arbeidsmarkt is aanzienlijk en kan niet worden vervuld vanuit het werkzoekende deel van de Haagse beroepsbevolking. Van belang is daarom dat de economische basis van Den Haag, vraag en aanbodkant van de arbeidsmarkt, wordt versterkt en verbreed.

Den Haag heeft een uniek profiel als internationale stad van Vrede en Recht met een hoogwaardig werk- en leefmilieu en een sterke kennisintensieve zakelijke dienstensector. Den Haag is daarom aantrekkelijk voor (hoofd)kantoren, internationale organisaties en instellingen. Deze organisaties zijn gebaat bij de beschikbaarheid van jong talent en een hooggekwalificeerde beroepsbevolking. Zij zoeken een aantrekkelijke, dynamische, urbane omgeving met een uitstekend aanbod van voorzieningen ('quality of life'). Kunst en cultuur zijn onmisbaar voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor hoger opgeleiden en bedrijven en voor het aantrekken van toeristen.

Centrum, Scheveningen en de Internationale Zone zijn de dragers van de Haagse economie en de kerngebieden van de stad. Het zijn de concentraties van werkgelegenheid en bezoekers en ze zijn beeldbepalend voor de identiteit van de stad. De stad bestaat echter uit een palet van wijken waar het merendeel van de bevolking woont. De leefbaarheid en de toekomstmogelijkheden van de wijken vormen een belangrijke opgave. Ook om tweedeling te voorkomen. Economische functies spelen een belangrijke rol bij de emancipatie van mensen en het vergroten van werkgelegenheid en maatschappelijke participatie.

De kwaliteit van de arbeidsmarkt zal in de nabije toekomst een doorslaggevende vestigingsfactor worden. De opgave is om ervoor te zorgen dat juiste mensen beschikbaar zijn en komen voor de toekomstige banen. Dat geldt niet alleen voor hoogopgeleid talent maar voor vakmensen van elk scholingsniveau. Niet alle delen van de beroepsbevolking vinden vanzelf hun weg richting de arbeidsmarkt. Een deel staat buiten het arbeidsproces. De sociaal-maatschappelijke participatie is nog langs maatschappelijke, etnische en wijkgrenzen verdeeld. Den Haag zet daarom in op twee sporen: inzet op de 'top' economie en verbinding met de lokale economie. Om het aantal banen in de economische sectoren te laten groeien moet de stad meer economische dynamiek ontwikkelen en nieuwe, innovatieve en groeiende bedrijven aan zich binden. Zodat er meer werk komt voor alle lagen van de bevolking. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de succesvolle ontwikkelingen in de stad. Met de veiligheidssector heeft de Haagse regio een innovatief en snel groeiend cluster binnen zijn grenzen; The Hague Security Delta. Den Haag zet actief in op de ontwikkeling van dit cluster. De energiesector, de IT en Telecom sector en de zakelijke en financiële dienstverlening zijn sterke sectoren met veel innovatie- en ontwikkelingspotentie. Den Haag versterkt tevens zijn positie als tweede toeristenstad. Strand en binnenstad hebben nog veel potentie om extra bezoekers te trekken. Toeristen brengen inkomen naar de stad. Deze sector levert tevens relatief veel banen op voor lager geschoolden. MKB bedrijven moeten de kans krijgen om de banenmotor te worden en profiteren van de groei in de sterke economische sectoren.

Een strategie gericht op de stuwende economie creëert in eerste instantie vooral hoogopgeleide banen. Op langere termijn leidt zij ook tot de meeste werkgelegenheid op andere niveaus. Het grootste deel van de huidige Haagse werkzoekende beroepsbevolking is echter laag opgeleid. Mensen die diploma's halen die passen bij hun niveau (bij voorkeur met een startkwalificatie) hebben meer kansen op de arbeidsmarkt. De kansen voor de inwoners van Den Haag op werk en de mogelijkheid om zelfstandig in het inkomen te voorzien moeten fors worden vergroot. Dat vraagt om gerichte investeringen in het "werkfit" maken van werkzoekenden, samen met scholen en werkgevers. En om innovatieve oplossingen gericht op arbeidsplaatsen voor specifieke doelgroepen.

Den Haag kiest voor een ontwikkeling van de stad die toekomstbestendig is. In de Haagse Energievisie (2010) is het doel vastgelegd om in 2014 klimaatneutraal te zijn, met als uitgangspunt een duurzame, betaalbare en betrouwbare energievoorziening. Inzet op verduurzaming en transformatie van woningen en kantoren betekent het creëren van nieuwe werkgelegenheid (o.a. via een impuls aan de bouw/installatiebranche), kwaliteitsverbetering en investeren in de stad. Betaalbare energie is essentieel voor economische groei en werkgelegenheid in de stad.

3. Kansen voor Den Haag

De opgave voor Den Haag is om- naast haar imago als bestuursstad en stad van Vrede en Recht- een krachtiger economisch profiel te krijgen als basis voor de groei van werkgelegenheid, niet alleen in de kansrijke (inter)nationale sectoren maar ook in de wijken. Kansen voor West gaat daar aan bijdragen vanuit de eerder genoemde drie invalshoeken:

- a. Innovatie (kennis, creativiteit en innovatie: sleutel voor economische groei)
- b. Koolstofarme economie
- c. Duurzame stedelijke ontwikkeling (werkgelegenheid en vestigingsklimaat)

Ad a) Innovatie

Den Haag moet aantrekkelijker worden voor jong talent en innovatieve bedrijven en voorzieningen bieden waarin dergelijke bedrijven en talent zich thuis voelen, met als doel innovatie, ontwikkeling van R&D en nieuwe producten en diensten. De focus ligt daarbij op het MKB. De ambitie is de verbreding en verdieping van innovatie in het MKB. Binnen het Kansen voor West-programma moet het resultaat van de projecten zijn dat deze aantoonbaar leiden tot valorisatie en toename van onderzoek en ontwikkeling (R&D). Daarbij is het uitgangspunt dat het innovatie betreft binnen cross overs tussen de topsectoren (aansluitend op de Slimme Specialisatiestrategie RIS3). Daarbij kan onder meer worden gedacht aan:

- Het bieden van een geschikte en stimulerende omgeving, open labs waarin de nieuwste faciliteiten ter beschikking staan, netwerken waarin start-ups, gevestigde bedrijven en onderwijsinstellingen werken aan onderzoek en ontwikkeling van nieuwe producten en diensten, beschikbaarheid van durf- en groeikapitaal voor het MKB (bv via stedelijke revolverende fondsen)
- Een overheid die ontwikkelingen stimuleert als 'launching customer' op het gebied van de economische clusters zoals Security, ICT/Telecom maar ook op gemeentelijke beleidsterreinen als duurzaamheid en openbare ruimte.
- Inzet op versterking en verbreding van The Hague Security Delta. Financieringsfaciliteiten (bv Proof of Concept-fonds), huisvestingsmogelijkheden, ondersteuning van samenwerkingsverbanden, labstestomgevingen en opleidingen.
- Ontwikkeling van het programma Smart City Den Haag: actuele ICT-infrastructuur stadsbreed geeft een impuls aan het investeringsklimaat, aan innovatie, aan het ICT/Telecom-cluster en de ICT-zelfstandigheid van Haagse burgers. Inzet op groei van het cluster 'nieuwe' Telecom met startups en buitenlandse bedrijven die zich clusteren in Den Haag gericht op innovatie en valorisatie. Met bedrijven in de sector worden mogelijkheden verkend van een Telecom Research Campus en wordt met onderwijsinstellingen gewerkt aan doorlopende leerlijnen ('Telecomroute').
- Versterking van samenwerking in de triple helix en bevorderen innovatie in de economische clusters energie (olie en gas), ICT/Telecom en de zakelijke dienstverlening.
- Ontwikkeling van projecten en programma's met als thema 'werken aan een betere wereld', waarbij wordt ingezet op cross overs tussen o.a. de creatieve sector, het internationale cluster Vrede en Recht, Security en Smart City. Realiseren groeiversnellers (accelerators) en ruimte voor innovatie en experiment (proeftuinen).
- Innovatie en valorisatie in (stads)landbouw en voedselveiligheid (o.a. via cross-overs met Greenport).

Ad b) Koolstofarme economie

Den Haag richt zich bij het streven om de economie koolstofarmer te maken vooral op de gebouwde omgeving. De gebouwde omgeving is verantwoordelijk voor ongeveer 80% van het energiegebruik in de stad. De inzet van de gemeente vindt plaats langs twee sporen:

- Het eerste spoor is het energieaanbod. Den Haag zet in op de ontwikkeling van alternatieven voor koolstofenergie. Dit zijn meer duurzame vormen van energie, bijvoorbeeld duurzame warmte (Warmte Koude Opslag en Geothermie), zonne-energie, windenergie, biomassa of het gebruik van restwarmte. Het gaat daarbij overigens niet alleen om de energie zelf, maar ook om het transport ervan. Zo zijn investeringen mogelijk in een slimme uitrol van warmte-infrastructuur. Op dit moment doen de provincie Zuid Holland, de gemeente Rotterdam en de gemeente Den Haag onderzoek naar de vorming van een regionaal warmtefonds. Dit fonds moet gaan bijdragen aan verbetering van de financierbaarheid van warmteprojecten in stedelijke – en glastuinbouwgebieden binnen de Zuidvleugel van de Randstad. Ook kan financiering van projecten plaatsvinden via het reeds bestaande Energiefonds Den Haag (ED). Dit fonds stelt leningen beschikbaar die op een afgesproken tijdstip weer terugvloeien naar het fonds. Hierdoor kan het geld gebruikt worden voor nieuwe projecten. Op deze manier kan incidenteel geld een structurele ondersteuning bieden aan de energiedoelstellingen van Den Haag en Europa.
- Het tweede spoor is de energievraag. De gemeente probeert de energievraag te beïnvloeden met warmtebesparingsprogramma's. Hierbij kan worden gedacht aan het stimuleren van woningisolatie of het gebruik van warmtepompen, hoge rendementsketels en lagere temperatuur afgiftesystemen. Vooral de timing is van belang. Woningeigenaren kunnen het beste verleid worden tot warmtebesparing op het moment dat de huidige ketel aan vervanging toe is of dat er toch al renovatie aan een woning wordt gepleegd. Het onlangs afgesloten nationale Energieakkoord richt zich op de individuele burgers met revolverende fondsen en belastingkortingen. Vandaar dat de gemeente vooral de aandacht richt op corporaties en VVE's. Zo wordt aanvullend op het energieakkoord een vraagbundeling gecreëerd waarbij rendabele en repeteerbare business cases mogelijk worden. Ook worden mogelijkheden geboden voor die doelgroepen die geen gebruik kunnen maken van de maatregelen in het akkoord, zoals investeringen in maatschappelijk vastgoed.

Ad c) Stedelijk Programma (GTI): vestigingsklimaat en werkgelegenheid

Uitgangspunt voor het stedelijk programma (GTI) is de paradox dat door groei van de kenniseconomie de afstand tussen groepen in de samenleving dreigt te worden vergroot. Inzet van de GTI is een geïntegreerd stedelijk programma met als doel het tegengaan van deze tweedeling.

- Den Haag zet in op een integrale stedelijke aanpak die de 'top' economie verbindt met de lokale economie. De inzet binnen het stedelijk programma (GTI) is gericht op het stimuleren van de lokale economie en het realiseren van werkgelegenheid. Economische kansen liggen met name in Scheveningen, Haagse Hout, Centrum, Escamp, Laak en de transformatiegebieden rondom de stations en Binckhorst.
- Het MKB zorgt voor de helft van de banen in de stad. Juist voor de mensen met een laag opleidingsniveau vormt het MKB een belangrijke werkgever. Kleine bedrijven in de wijken vormen de spil in de wijk economie. Den Haag biedt ruimte voor ondernemerschap: o.a. door het realiseren van betaalbare bedrijfsruimte op maat. Daarbij kan worden gedacht aan inzet van revolverende fondsen.
- Den Haag is als stad van Vrede en Recht en bestuursstad de vanzelfsprekende locatie voor internationale en nationale congresfaciliteiten. Meer (internationale) congressen betekent meer (internationale) bezoekers en bestedingen met positieve effecten voor lokale bedrijven en werkgelegenheid. Een aantrekkelijk en een gevarieerd palet aan faciliteiten voor ontmoeting zijn daarvoor een noodzakelijke voorwaarde. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de Haagse economische clusters.
- Toerisme vormt een internationale groeiemarkt. Het is een sector die bestedingen in de stad oplevert en werkgelegenheid creëert (vooral aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Den Haag heeft de potentie meer bezoekers en toeristen te trekken. Dat vraagt investeringen van zowel de markt als de overheid. Voor de gemeente is de opgave te investeren in een aantal beeldbepalende locaties en (voorzieningen voor) wervende attracties. Met de toeristische sectoren in de stad is een Kanskaart toerisme ontwikkeld. De komende jaren deze publiek-private samenwerking verder uitgebouwd.
- De relatie met de tuinbouwsector in het Westland en de stad wordt versterkt o.a. via ontwikkelingen als stadslandbouw en 'voedsel in de stad'.
- Stimuleren van toerisme op het water o.a. via versterking van de waterinfrastructuur en voorzieningen en op (topsport) zeilen.
- Voor Scheveningen wordt ingezet op een koppeling van fysieke investeringen aan een aanpak met ondernemers en bewoners en andere betrokkenen, gericht op een kwaliteitsimpuls, seizoenverlenging, vergroting van toeristische bestedingen en werkgelegenheid. Daarbij worden de mogelijkheden van een Community Led Local Development (CLLD) verkend (zie kader voor een toelichting).

Het opzetten van een stedelijke lokale ontwikkelingsstrategie (CLLD)

In de Haagse Structuurvisie is Scheveningen gepositioneerd als een strategische locatie waarvan de verdere ontwikkeling voor Den Haag van cruciaal belang is. Om de werkgelegenheid voor vooral de onderkant van de arbeidsmarkt te versterken zet Den Haag, naast bijvoorbeeld de sector rondom de haven en visserij, in op het versterken van haar toeristische aantrekkingskracht. Hier zit in de Haagse economische visie de grootste en snelste kans op succes voor deze doelgroep. Scheveningen maakt als één van de twee toeristische kerngebieden hier een belangrijk onderdeel van uit. Het zijn uiteindelijk de ondernemers die het economische succes van Scheveningen maken, daar de risico's lopen en geld moeten verdienen en ook voor de noodzakelijke banen zorgen. Die ondernemers zijn daarbij sterk afhankelijk van een bereikbare, aantrekkelijke en goed onderhouden openbare ruimte.

Ze zijn ook afhankelijk van elkaar want alleen sámen maken ze een sterk product dat miljoenen mensen trekt. En ze kunnen niet zonder de bewoners, die recht hebben op een leefbare omgeving waar niet alleen de toeristen de dienst uitmaken. Een versterking van Scheveningen is dan ook alléén in goede samenwerking mogelijk. Vanuit het belang voor de stad, de ontwikkeling van Scheveningen en de economische kans voor ondernemers en banen (voor met name de onderkant van de arbeidsmarkt) is de gedachte ontstaan een CLLD op te zetten die de kansen en bedreigingen van het gebied vanuit drie thema's zal benaderen: de bad-economie (als functie), de economie in het havengebied, en de kwaliteit van de leefomgeving. Het doel is een verbeterde samenwerking met alle partijen op te zetten. Het initiatief komt hiermee voor een deel direct bij ondernemers, bewoners en andere organisaties te liggen.

4. Aansluiting arbeidsmarkt onderwijs

Onderwijs speelt een sleutelrol in het duurzaam vergroten van het verdienvermogen in de Haagse regio. Er vinden structurele veranderingen plaats waarop arbeid en inkomen is georganiseerd: toegenomen dynamiek in de economie, meer kleinschaligheid en tegelijk internationalisering van het bedrijfsleven. Den Haag ontwikkelt zich naar een lerende economie, waarbij wordt ingezet op flexibiliteit en vernieuwingskracht. Daarbij vraagt de situatie op de arbeidsmarkt een extra impuls. De inzet is erop gericht de bestaande mismatch op de arbeidsmarkt te verminderen. Binnen het Kansen voor West-programma wordt daarbij ingezet op de ontwikkeling van innovatie, ondernemerschap en sterke economische sectoren. Daarbij ligt de focus op innovatie en groei van het MKB en de aansluiting vanuit het MBO+ onderwijs op de arbeidsmarkt.

- Den Haag investeert in de kwaliteit van de onderwijsinfrastructuur en op de verbinding tussen scholing en arbeid. Daarbij wordt voortgebouwd op successen van de afgelopen jaren (o.a. regionale agenda Geslaagd in het Vak, Campus Den Haag) en wordt ingezet op ondernemerschap in het onderwijs, specifieke opleidingen die aansluiten en cursussen die aansluiten bij de Haagse clusters, de publieke sector en het techniekonderwijs.
- Inzet op innovatieve samenwerking tussen bedrijven en onderwijsinstellingen die gezamenlijk de arbeidsmarkt mismatch oplossen, in relatie tot de vraag naar (nieuwe) werkgelegenheid in de economische clusters zoals Security, ICT/Telecom, Energie, de creatieve industrie maar ook in relatie tot maatschappelijke thema's als duurzaamheid (o.a. installatie/bouw en sociale innovatie).
- Stimuleren van deelname van bedrijven in campusontwikkeling en de onderwijscomponenten van living labs en/of proeftuinen
- Uitvoering geven aan de regionale techniekagenda in samenwerking met bedrijven en onderwijsinstellingen

5. Koppeling EFRO en ESF

Binnen het Kansen voor West-II programma wordt met de gecombineerde inzet van EFRO en ESF een impuls gegeven aan de werkgelegenheid en het toeleiden van werkzoekenden naar werk. Het heeft daarbij de voorkeur om deze ESF-middelen niet in te zetten voor de doelgroep van de *reguliere* ESF regeling. Als randvoorwaarde voor projecten geldt dat bij voorkeur wordt ingezet op nieuwe methodieken of een vernieuwende aanpak, waarbij een aanvullende bijdrage vanuit ESF noodzakelijk is. In de stad zijn gebieden waar werkgelegenheid in grotere mate aanwezig is dan in andere delen. Het zelfde geldt voor werkloosheid. Met ESF (en EFRO) wordt geprobeerd om deze gebieden meer met elkaar te verbinden. De ESF doelstelling voor de GTI zet in op de ontwikkeling van 'vraaggestuurd arbeidsaanbod' voor veelbelovende lokale arbeidsmarktinitiatieven/ experimenten.

Concreet betekent dit dat werkgevers en werklozen met elkaar in verbinding moeten worden gebracht. Er moet in kaart worden gebracht welke vacatures en baanopeningen zich voordoen en werkzoekenden worden geselecteerd die daarvoor in aanmerking kunnen komen. De inzet is gericht op ondersteuning van nieuwe en experimentele om deze match te laten slagen zoals:

- *Jeugdwerkloosheidsacties*, o.a. vanuit het Actieplan Aanpak Jeugdwerkloosheid
- *Jobcarving*, analyseren van de taken van een baan of van verschillende banen om de meest eenvoudige taken er uit te lichten en samen te voegen. Het gaat dan bv om ondersteunende, arbeidsintensieve of handmatige activiteiten waarop de ESF-doelgroep kan worden geplaatst
- *Beroepsoriëntatie*, oriëntatie op beroepen die aansluiten bij de interesse en kwaliteiten van de ESF doelgroep. De oriëntatie kan zijn een test, snuffelstage e.d.
- *Ontwikkeling en opzet van nieuwe matchingtools*, analyseren en onderzoeken van gegevens om mismatch op de arbeidsmarkt tegen te gaan en hiervoor tools te ontwikkelen
- *Sociaal ondernemerschap/ sociale innovatie*: het investeren in sociale ondernemingen om de ESF-doelgroep aan het werk te helpen.
- *Rente kosten*: het financieren van een lagere rente voor projecten waarmee de ESF-doelgroep aan het werk wordt geholpen. Gedachte is om bv 1% lagere rente te geven op een lening dan bij banken en deze 1% te laten financieren met ESF-GTI
- *Voucher-systeem*: een subsidie waarmee een individu of werkgever een opleiding of een loonkostensubsidie kan bekostigen voor de ESF-doelgroep die hiermee aan het werk gaat.

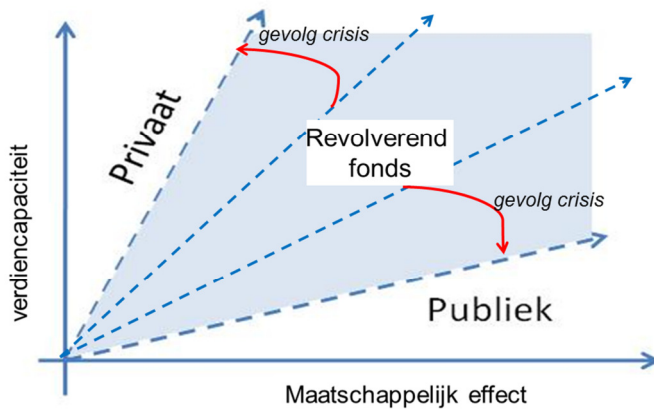
Specifiek wordt gedacht aan een gecombineerde inzet van EFRO en ESF via:

- Het stimuleren van werkgelegenheid door het realiseren van bedrijfsruimte voor ondernemen (via EFRO, bv het Fonds Ruimte en Economie Den Haag) in combinatie met initiatieven waarbij extra werkgelegenheid wordt gecreëerd voor werkzoekenden. ESF zou daarbij mogelijk een bijdrage kunnen leveren in de planontwikkeling voor een project en de opstartfase van een project. Waarbij in de planontwikkeling al wordt opgenomen welke banen beschikbare komen voor de ESF doelgroep. Dat zou bijvoorbeeld kunnen in de vorm van een *voucher* zoals bij duurzame inzetbaarheid waarbij de kosten van een externe adviseur voor subsidie in aanmerking komen. Bij een externe adviseur zou het bijvoorbeeld kunnen gaan om adviezen over *jobcarving* m.a.w. hoe maken het project geschikt om werklozen te plaatsen en in dienst te houden.

6. Inzet revolverende fondsen

De Gemeente Den Haag heeft sinds de oprichting van de stichting "Holding Economische Investerings Den Haag (HEID)" een nieuw financieel instrumentarium ter beschikking waarmee gericht en over een langere periode revolverend geïnvesteerd kan worden in de economische ontwikkeling van de stad.

Voordat er via revolverende fondsen geïnvesteerd kan worden, moet er sprake zijn van aantoonbaar marktfalen. Daarnaast is maatschappelijk rendement een voorwaarde en, uiteindelijk, ook een renderend project waardoor de aangegane verplichtingen kunnen worden afgelost. De behoefte aan dit revolverende instrumentarium lijkt de komende jaren alleen maar verder toe te nemen. Door de aanhoudende gevolgen van de economische crisis zijn reguliere, private, financiële instellingen terughoudend geworden met het beschikbaar stellen van kapitaal en is tegelijkertijd de publieke begrotingsruimte afgenomen.

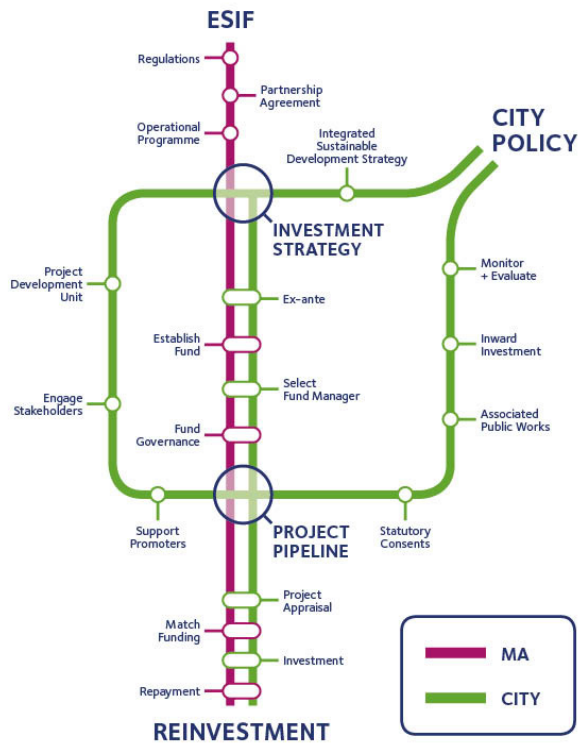

Stichting HEID is voor Den Haag de enige structuur voor de revolverende inzet van Europese middelen. De Holdingstructuur is in overleg met de Europese Investeringsbank en op basis van de leereffecten van het CSI Europe project uit het Europese Urbact II programma zodanig vorm gegeven dat opschaling naar andere doelen, fondsen zonder Europese financiering en / of een grotere geografische reikwijdte mogelijk is. Dit alles uiteraard alleen met instemming van het investeringscomite van de stichting en het College van Burgemeester en Wethouders.

Voorwaarde voor de revolverende inzet van Europese middelen is een ex ante onderzoek naar de noodzaak en effectiviteit van het voorgenomen fonds. In samenwerking met de gemeente Den Haag Hiertoe is inmiddels, samen met de provincie Zuid-Holland en de gemeente Rotterdam, een kapitaalmarkt onderzoek gestart voor de prioriteit "innovatie" en voor de prioriteit "Koolstofarme economie" een onderzoek naar de mogelijkheden voor een revolverend warmtefonds. Ook een Haags fonds voor verduurzaming in de bestaande bouw is voor deze prioriteit in onderzoek. Voor de prioriteit "duurzame stedelijke ontwikkeling" zal gekeken gaan worden naar een uitbreiding van het bestaande fonds voor ruimte en economie (FRED).

Om de eerste successen van revolverend investeren verder uit te bouwen is het van belang om het werken met revolverende fondsen beter in de totale organisatie van de gemeente verankerd te krijgen. Niet alleen het proces van het inrichten van een fonds is van belang maar ook de organisatie van de pijplijn met projecten. De Routekaart van het CSI Europe project helpt hierbij en beschrijft zowel de rol van de management autoriteit / stad als beheerautoriteit (MA) als de stedelijke beleidsrol (City).

CSI Europe Route Map

Essentieel is ook om het benutten van de eventuele revolverende fondsen niet te ondermijnen met het subsidie instrument. Een project kan indien nodig wel mogelijk gemaakt worden door deels een subsidie en deels een revolverende investering maar voorkomen moet worden dat projecten die voor financiering in aanmerking komen met subsidie uit het EFRO programma mogelijk worden gemaakt. Hiertoe zal een aanvrager van een Kansen voor West subsidie moeten aantonen dat zijn project niet voor een investering uit een bestaand revolverend fonds in aanmerking komt.

7. Organisatie

Schematisch ziet de organisatiestructuur van Kansen voor West II er als volgt uit:

Haags Uitvoeringsplan Kansen voor West Vaststelling: College van B&W Den Haag	
Dagelijks bestuur: Adviesgroep Den Haag Beleidsinhoudelijke ondersteuning: Programmabureau Kansen voor West Den Haag	
Stedelijk Programma	Regionaal Programma
Management Autoriteit: College van B&W Den Haag	Management Autoriteit: College van B&W Rotterdam
Advies: Adviesgroep Den Haag	Advies: Deskundigencommissies (op innovatie en koolstofarm, dus ook deels op stedelijk terrein)
Technische ondersteuning: Kansen voor West Den Haag	Technische ondersteuning: Kansen voor West Flevoland

Het dagelijks bestuur van Kansen voor West wordt gevormd door een adviesgroep onder leiding van wethouder KIJO. In deze adviesgroep zitten niet alleen gemeentelijke directeuren; Ook werkgevers en kennisinstellingen zijn vertegenwoordigd. Het eerder genoemde programmabureau verzorgt de noodzakelijke ondersteuning. De directeuren van BSD/CB, SZW en DSO/Economie worden uitgenodigd vanwege directe raakvlakken met mogelijke projectinitiatieven of de cofinanciering daarvan. Voor een integrale gemeentelijke blik zal het Europa-coördinatorenoverleg voorafgaand aan een overleg van de adviesgroep geconsulteerd worden.

Het Haags Uitvoeringsplan bestaat uit een stedelijk en een regionaal gedeelte. Voor het stedelijk gedeelte (45,5 %) is het Haags college van B&W de gedelegeerde managementautoriteit. Het andere deel van het Haags Uitvoeringsprogramma is geormerkt als regionaal (54,5 %). Dat betekent dat voor dit gedeelte niet de gemeente Den Haag maar de gemeente Rotterdam de uiteindelijke beschikking afgeeft. Dit betekent overigens niet dat het regionale deel van het programma ook in de regio wordt geïnvesteerd. Uitgangspunt is dat alle middelen die zijn verbonden aan het Haags Uitvoeringsplan aan de gemeente Den Haag ten goede komen. Rotterdam laat zich ondersteunen door Flevoland. Dit is ook voor de technische bijstand (de apparaatsbegroting van Kansen voor West) van belang, omdat Rotterdam en Flevoland voor deze taak ook een deel krijgen van ons ondersteuningsbudget.

De adviesgroep Den Haag kent de volgende samenstelling:

Naam	Functie/namens
Ingrid van Engelshoven	voorzitter/wethouder KIJO
Matthijs Gordijn	DSO - Hoofd Economie
Martin Andriessen	SZW - Directeur Werken en Leren
p.m.	BSD - Directeur Concernbedrijfsvoering
Ben Schuttenbeld	Kamer van Koophandel
Dries Kout	VNO – NCW
Kim Schofaerts	MKB Den Haag
Pierre Heijnen	voorzitter CvB ROC Mondriaan
Willem te Beest	vicevoorzitter CvB Universiteit
Pedro Campos Ponce	Ministerie van BZK (adviserend lid)
Ruud van Raak	Managementautoriteit (adviserend lid)

Voor de inhoudelijke afweging bij het beschikken van projecten zijn voor de prioriteiten innovatie en koolstofarme economie deskundigencommissies gevormd.

De leden van de adviesgroep en de deskundigencommissie beoordelen de projecten op basis van landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria, namelijk:

- de mate waarin deze past binnen de doelstellingen van het Operationeel Programma;
- de mate van innovativiteit;
- de kwaliteit van de businesscase;
- de kwaliteit van de aanvraag, en
- de mate waarin deze bijdraagt aan duurzame ontwikkeling.

Deze kwaliteitscriteria zijn geformaliseerd door middel van beleidsregels. Initiatieven worden gescoord. Daarbij moet een project minimaal 70 van de 100 punten krijgen. De verdeling per prioriteit is als volgt:

Wat: Innovatie
 Wie: Deskundigencommissie
 Subsidie: Maximaal 40 % van de totale subsidiabele kosten

Criterion	Score innovatie
a.	maximaal 15 punten
b.	maximaal 30 punten
c.	maximaal 25 punten
d.	maximaal 20 punten
e.	maximaal 10 punten

Wat: Koolstofarme economie

Wie: Deskundigencommissie
 Subsidie: Maximaal 40 % van de totale subsidiabele kosten

criterium	Score koolstofarm
a.	maximaal 20 punten
b.	maximaal 5 punten
c.	maximaal 25 punten
d.	maximaal 20 punten
e.	maximaal 30 punten

Wat: Bevorderen werkgelegenheid en ondersteunen arbeidsmobiliteit, bevorderen van sociale insluiting en het bestrijden van armoede en investeringen in de context van een door de lokale gemeenschap geleide ontwikkeling

Wie: Stedelijke adviesgroep
 Subsidie: Maximaal 50 % van de totale subsidiabele kosten

criterium	Score stedelijk
a.	maximaal 45 punten
b.	
c.	
d.	maximaal 45 punten
e.	maximaal 10 punten

Dit laatste is ook de score bij het investeren via een revolverend fonds ongeacht de prioriteit. In de beleidsregels is uitgeschreven wat precies onder de afzonderlijke kwaliteitscriteria wordt verstaan.

8. Begroting

Het Haagse budget binnen Kansen voor West II is als volgt:

Kansen voor West (in €)	Regionaal	Stedelijk	
Innovatie	7.791.323	2.050.348	
Koolstofarme economie	4.510.766		
Bevorderen van werkgelegenheid en ondersteuning arbeidsmobiliteit		2.050.348	
Bevorderen van sociale insluiting en bestrijding van armoede		6.151.045	
Totaal	12.302.089	10.251.741	22.553.830

De Europese Commissie stelt ruim € 507 mln. ter beschikking voor het gehele Nederlandse EFRO programma 2014-2020. Daarvan is ruim € 189 mln. bestemd voor Landsdeel West. Dit bedrag is vervolgens verdeeld over de acht partners. De verdeling is gebaseerd op objectieve criteria zoals o.a. inwoneraantallen en werkloosheid. Het totale budget voor Landsdeel West komt uit op ongeveer 60% van het niveau van het vorige Kansen voor West programma 2007-2013.

Kansen voor West II loopt van 2014 tot en met 2020. Daarna is er nog drie jaar uitloop om projecten af te ronden. Het jaar 2014 is gebruikt voor de voorbereiding van het programma, met name de bestuurlijke voorbereiding in Brussel. In totaal zal het programma Kansen voor West negen jaar beslaan.

De € 22,5 mln. aan EFRO moet nog worden voorzien van cofinanciering. Begunstigden dienen het resterende bedrag aan subsidiabele kosten en de eventueel niet-subsidiabele kosten zelf te financieren uit de andere publieke en/of private financieringsbronnen. Door de inzet zoveel mogelijk te laten aansluiten bij bestaand beleid, wordt een zo breed mogelijke basis gelegd voor inhoudelijke borging en beschikbaarheid van cofinanciering. De cofinanciering dient per project te worden geregeld en dient gegarandeerd te zijn voordat projecten kunnen starten.

Naast het EFRO budget is er voor de gemeente Den Haag nog meer geld beschikbaar om het programma Kansen voor West uit te kunnen voeren:

Aanvullend (in €)	
Rijkscofinanciering	3.427.842
ESF	5.160.265

- De Rijkscofinanciering mag alleen ingezet worden voor innovatie en koolstofarme economie. Als we het verhoudingsgewijs toedelen levert dit het volgende op: Regionale innovatie € 1.860.840, stedelijke innovatie € 489.695 en koolstofarme economie € 1.077.327. Totaal telt dit op tot € 3.427.842.
- Het ministerie van SZW heeft 5% van het nationale ESF-budget, in totaal € 25 mln. gereserveerd voor duurzame stedelijke ontwikkeling door de G4. De verdeling over de G4-steden is bepaald op basis van de objectieve verdeelsleutel van het werkendeel van het participatiebudget van de Wet Werk en Bijstand. Den Haag kan rekenen op een stedelijke ESF-bijdrage van ruim € 5 mln. De gemeente dient hiervoor bij het Agentschap SZW kaderaanvragen in te dienen die de ESF-inzet beschrijven. Dit Haags uitvoeringsprogramma is richtinggevend voor deze kaderaanvragen. Ook het ESF budget gaat uit van een cofinanciering van 50%.

Het programmageld zal jaarlijks worden begroot als onderdeel van de begrotingsvoorbereiding. Daarbij zal een zo reëel mogelijk inschatting worden gedaan om mogelijk onderbesteding te voorkomen. Het totale programma (inclusief cofinanciering en ESF) zal bij maximale subsidie ruim € 64 mln. omvatten. Bij een groter aandeel aan cofinanciering en dus minder subsidie valt dit bedrag hoger uit.